

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK
PLANGEBIED 'GROENEWOUD 3'
TE DRUNEN
GEMEENTE HEUSDEN

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

Plangebied 'Groenewoud 3' te Drunen in de gemeente Heusden

Opdrachtgever	Rho adviseurs voor leefruimte Torenallee 20 5617 BC Eindhoven
Project	HSD.RHO.ECO2
Rapportnummer	14025133
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	26 februari 2015
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. M. Koen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	PROJECTBESCHRIJVING	2
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	4
3.1	Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4).....	4
3.2	Vleermuizen.....	4
3.3	Amfibieën.....	5
4	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	6
4.1	Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4).....	6
4.2	Vleermuizen.....	6
4.3	Amfibieën.....	8
5	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	9
5.1	Broedvogels.....	9
5.2	Vleermuizen.....	9
5.3	Amfibieën.....	10
6	SAMENVATTING.....	12

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Rho adviseurs voor leefruimte opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologische veldonderzoek ten behoeve van het bestemmingsplan Groenewoud 3 te Drunen in de gemeente Heusden.

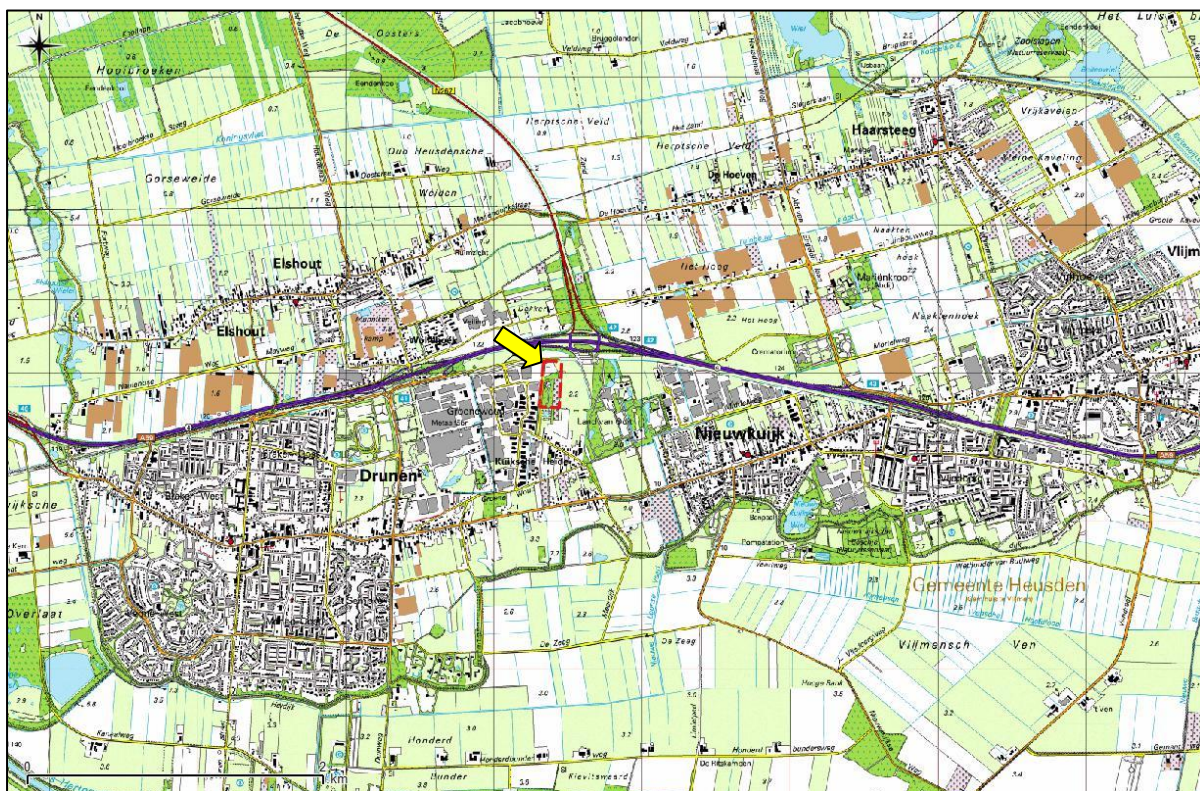
Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van het bedrijventerrein Groenewoud 3 ter plaatse.

Het doel van het aanvullend ecologische veldonderzoek is om meer informatie te verkrijgen ten aanzien van vleermuizen, broedvogels uit de beschermingscategorie 1 t/m 4 en streng beschermde amfibieën. Op basis van het aanvullend veldonderzoek is vervolgens beoordeeld of bij de uitvoering van geplande werkzaamheden sprake is van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren/vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van bovengenoemde soortgroepen op of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 PROJECTBESCHRIJVING

De onderzoekslocatie (± 4 ha) maakt deel uit van het plangebied 'Groenewoud 3' en is gelegen aan 'De Bosschen', ten noordoosten van de kern van Drunen in de gemeente Heusden. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 44 H (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 139.403, Y = 411.958. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft grotendeels een gemengd bosperceel met centraal gelegen een open poel/vijver met begroeide oevers. Tevens is bij de aanwezige poel/vijver een tuinhuisje aanwezig met verharding. Aan de noordzijde van de onderzoekslocatie bevinden zich twee woningen met schuurtjes en bijbehorende tuin. Tussen de woningen en het bosperceel is een kleinschalig weiland gelegen. Daarnaast is een strook op het oostelijke deel van de locatie in gebruik als boomkwekerij. Ten behoeve van het beoogde bedrijventerrein, zal een aantal bomen worden gekapt, de overige beplanting worden verwijderd, de poel/vijver worden gedempt en de bebouwing worden gesloopt.

Ten oosten van de onderzoekslocatie is een groot landgoed met bosperceel (Poort van Heusden) gelegen. Te zuidoosten van de onderzoekslocatie bevinden zich kleinschalige agrarische percelen. Ten zuiden van de onderzoekslocatie is een poel/vijver gelegen met enkele bosschages rondom. Ten westen bevindt zich het bedrijventerrein Groenewoud en het noorden wordt begrensd door de Spoorlaan met ten noorden daarvan de rijksweg A59 (ook wel bekend als de Maasroute). In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens een onderzoeksmoment in maart 2014.

Figuur 2. Luchtfoto van de onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Poel/vijver op de locatie.

Figuur 4. Boomkwekerij op de locatie.

Figuur 5. Bosgebied op de locatie.

Figuur 6. Eén van de woningen.

Figuur 7. Weiland op de locatie.

Figuur 8. Onverhard pad door bosperceel.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

3.1 Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

Ten behoeve van broedvogels waarvan het nest jaarrond is beschermd, hebben in totaal vijf onderzoeksmomenten plaatsgevonden. Tijdens de onderzoeksmomenten is ter plaatse van de bebouwing en het omliggend groen gelet op roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de momenten in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve de bebouwing op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismussen.

Daarnaast is het aanwezige bosgebied geïnventariseerd op broedvogels met nesten die jaarrond zijn beschermd, zoals sperwer, ransuil, roek, buizerd of havik. Hierbij is het bosgebied onderzocht op de aanwezigheid van nesten van deze soorten en/of sporen, zoals braakballen, ruiveren of uitwerpselen die erop duiden dat de onderzoekslocatie een belangrijke functie heeft voor bovengenoemde soorten.

3.2 Vleermuizen

Ten behoeve van het vleermuizenonderzoek zijn in totaal acht onderzoeksmomenten uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van de onderzoekslocatie gebruik kunnen maken (mei - september). Gedurende de periode mei tot en met half juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. In de maanden augustus en september maken vleermuizen gebruik van paarverblijfplaatsen en zijn veel soorten in de omgeving van hun winterverblijf te vinden. Winterverblijfplaatsen zijn echter zeer lastig vast te stellen dan wel uit te sluiten, hieromtrent kunnen vooralsnog alleen aannames worden gedaan. Naast kraam- en paarverblijfplaatsen is het aanvullende onderzoek ook gericht op de functie zomerverblijfplaats. Tijdens de twee laatste onderzoeksmomenten is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode augustus - september produceren mannetjes vleermuizen sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bomen of bebouwing om vrouwtjes te lokken.

Tijdens de onderzoeksmomenten is gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen rondom de bebouwing en bomen met potentiële verblijfplaatsen. Daarnaast is gelet op foeragerende en passerende vleermuizen om duidelijkheid te krijgen over een mogelijke essentiële foerageerfunctie of een vaste vliegroute op de onderzoekslocatie. De onderzoeksmomenten zijn in de ochtenduren voor zonsopkomst of in de avonduren na zonsondergang uitgevoerd.

Gezien de omvang van de onderzoekslocatie en de hoeveelheid te onderzoeken functies welke elkaar qua moment overlappen, zijn de onderzoeksmomenten in de zomer/kraamperiode uitgevoerd door twee personen per veldronde. Hierdoor is de kans op het missen van uitvliegende dieren en dieren op vliegroute geminimaliseerd. De veldbezoeken in de paarperiode zijn uitgevoerd door een persoon, dit mede omdat de vleermuizen op de betreffende onderzoeksmomenten langer bij hun verblijfplaats blijven rondvliegen of voor de invliegopening gaan zwermen, en daardoor beter te combineren is met het onderzoeken van vliegroutes.

Tijdens de onderzoeksmomenten waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. De buitentemperaturen lagen tussen de 12 °C en 23 °C, de windsnelheid bedroeg maximaal 4 Bft. Tijdens de onderzoeksmomenten was het geheel droog. De weersomstandigheden voldoen hierbij aan de protocollaire eisen: temperatuur niet lager dan 12 °C, de windsnelheid beneden de 5 Bft en geen sprake van neerslag, anders dan lichte motregen.

Alle onderzoeksmomenten zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D 240x) met opnamemogelijkheid. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

De geleverde onderzoeksinspanning is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 27 maart 2013), dat is opgesteld door het vleermuisvakbureau van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdierverseniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomer-, kraam- en paarverblijfplaats alsmede vliegroute voor de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat het protocol is gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid, dat is voldaan aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning, om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn. Het kan echter nooit worden uitgesloten dat verblijfsfuncties tijdens het onderzoek worden gemist, maar er is wel aan de minimaal verplichte onderzoeksinspanning voldaan. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

3.3 Amfibieën

Voor beschermde amfibieën zijn vier veldrondes uitgevoerd in de periode april tot september. Hierbij is het open water op de onderzoekslocatie met behulp van een RAVON-net in de ochtend bemonsterd en zijn avondtellingen uitgevoerd (volwassen dieren en kooractiviteit). Op deze wijze is vastgesteld of beschermde amfibieën (tabel 2 & 3), zoals Alpenwatersalamander en kamsalamander, gebruik maken van het water op de onderzoekslocatie. De inventarisatiemethode is als voorgeschreven door RAVON (Handleiding voor het monitoren van amfibieën in Nederland, 2001).

Tabel 1. Onderzoeksinspanning per soortgroep

2014							
		april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-		2 x ochtend en 3 x avond		-	2 x avond
	datum			3 juni + 21 juli (ochtend) en 3 & 12 juni + 3 juli (avond)			22 augustus en 18 september
	functie			zomer- en kraamverblijf en vliegroute			paar/baltsverblijf en vliegroute
broedvogels	tijdstip	5 x ochtend		-			
	datum	25 maart, 24 april en 1, 14 & 23 mei					
	functie	vaste rust- en verblijfplaats					
amfibieën	tijdstip	3 x ochtend en 3 x avond					
	datum	24 april, 14 & 23 mei (ochtend) en 3 & 12 juni + 3 juli (avond)					
	functie	aantonen aanwezigheid soorten (land- en waterhabitat)					

4 ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

Huismus

Ondanks de aanwezigheid van potentiële nestlocaties en geschikt leefgebied voor de huismus op de onderzoekslocatie, zijn er tijdens het gehele onderzoek geen huismussen op de onderzoekslocatie en de directe omgeving waargenomen. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan dan ook worden uitgesloten dat de te slopen bebouwing een vaste rust- en verblijfplaats vormt voor de huismus. Daarnaast kan tevens worden uitgesloten dat het aanwezige groen op de onderzoeklocatie van essentieel belang is voor de huismus.

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het onderzoeksmoment op 25 maart 2014 zijn er in de bomen op de onderzoekslocatie geen nesten aangetroffen die mogelijk gebruikt zouden kunnen worden door soorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, zoals buizerd, sperwer, ransuil, roek, havik en boomvalk. Tijdens de overige onderzoeksmomenten in het voorjaar, mede ten behoeve van onderzoek naar ander soortgroepen, zijn de bomen tevens gecontroleerd op eventuele verse nesten. Ook deze zijn niet aangetroffen. Daarnaast zijn er tevens geen sporen, zoals braakballen, ruiveren of krijtsoren, aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een broedvogel waarvan het nest jaarrond is beschermd. Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan worden vastgesteld dat op de onderzoeklocatie in 2014 geen vogelsoort heeft gebroed waarvan het nest jaarrond is beschermd.

4.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Tijdens de ochtendronde op 3 juni zijn er 33 invliegende rosse vleermuizen waargenomen ter plaatse van een holte in een zomer binnen het bosperceel (zie figuur 9 en 11). Vervolgens is in de avond van 3 juni het aantal uitvliegers geteld, om het exacte aantal te bepalen. Hierbij zijn 47 uitvliegende rosse vleermuizen geteld. Gezien het aantal van 47 individuen betreft het hier een kraamverblijfplaats van de rosse vleermuis.

Tijdens de ochtendronde op 21 juli is één invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen bij de dakrand aan de noordzijde van de woning ter plaatse van De Bosschen 2 (zie figuur 10 en 11). Hier is sprake van een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Gezien het slechts één exemplaar betreft en tijdens de uitgevoerde onderzoeksmomenten gedurende de kraamperiode geen uitvliegende of invliegende gewone dwergvleermuizen op andere plekken zijn aangetroffen kan een kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis op de onderzoeklocatie worden uitgesloten.

Tijdens de paarperiode zijn tijdens geen van de onderzoeksmomenten uitvliegende of baltsende vleermuizen waargenomen rondom de desbetreffende woning of holtebomen op de onderzoekslocatie. Hierdoor kan de aanwezigheid van een paarverblijfplaats worden uitgesloten. Gezien het groot aantal overvliegende rosse vleermuizen vanuit het bosperceel ten oosten van de onderzoekslocatie (Poort van Heusden) bevindt zich hier in de paarperiode vermoedelijk wel een paar- en/of zomerverblijfplaats van de rosse vleermuis.

Door de aanwezigheid van een kraamverblijfplaats van de rosse vleermuis in een zomereik midden in het bosperceel en de aanwezigheid van een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in een van de woningen is niet uit te sluiten dat de betreffende verblijflocaaties tevens worden gebruikt als winterverblijfplaats.

Gezien de aanwezigheid van een kraamverblijfplaats van de rosse vleermuis zal bij kap van de betreffende holteboom en het direct omliggend bosgedeelte verstoring optreden van een vaste rust- en verblijfplaats. Door de aanwezigheid van een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, zal bij de sloop van de woning eveneens verstoring plaatsvinden van een vaste rust- en verblijfplaats.

Figuur 9. Zomereik met kraamverblijfplaats van de rosse vleermuis.

Figuur 10. Invlieglocatie gewone dwergvleermuis.

Foerageergebied en vliegroutes

Tijdens de onderzoeksmomenten in de kraam-, zomer- en paarperiode zijn verspreid over de onderzoekslocatie een aantal foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, voornamelijk ter plaatse van de bosranden (zie figuur 11). Daarnaast zijn aan de westzijde van het bosperceel, ter hoogte van De Bosschen, enkele foeragerende laatvliegers waargenomen. Verder blijven na het uitvliegmoment een aantal rosse vleermuizen een tijdje boven het bosperceel en de directe omgeving foerageren.

Gezien het zeer geringe aantal foeragerende vleermuizen in het bosperceel, in vergelijking met het aantal foeragerende vleermuizen langs het bosperceel, is het bosperceel zelf niet van essentieel belang als foerageergebied. De randen daarentegen hebben een groter belang voor met name in de omgeving verblijvende gewone dwergvleermuizen en enkele laatvliegers. Wanneer er in de toekomstige situatie groene lijnelementen met een donker karakter worden behouden, blijven er voldoende foerageermogelijkheden aanwezig voor vleermuizen.

Daarnaast maken de vleermuizen, met name de gewone dwergvleermuizen, gebruik van de huidige lijnvormige (donkere) elementen om zich door het landschap te verplaatsen. Met betrekking tot de toekomstige situatie is het met name van belang dat er een groene corridor met een donker karakter aanwezig blijft tussen het opgaande groen langs De Bosschen en het grotere bosgebied in oostelijke richting (Poort van Heusden). Door het behoud van deze groene verbinding kunnen vleermuizen, die in de huidige situatie op de onderzoekslocatie foerageren, relatief eenvoudig alternatieve foerageermogelijkheden bereiken, zonder dat zij hiervoor hun huidige verblijfplaats definitief voor hoeven te verlaten.

Figuur 11. Waarnemingen van vleermuizen op de onderzoekslocatie.

4.3 Amfibieën

De poel/vijver op de onderzoekslocatie vormt potentieel voortplantingshabitat voor beschermde amfibieën als kamsalamander en Alpenwatersalamander. Het bosgebied vormt tevens geschikt landhabitat voor op en in de omgeving van de onderzoekslocatie voortplantende beschermde amfibieën. Tijdens het gehele onderzoek zijn echter zowel met scheppen in de poel/vijver met een RAVON-net als gedurende de avondbezoeken geen beschermde amfibieën op de onderzoekslocatie aangetroffen of gehoord. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan dan worden uitgesloten dat bij het dempen van de poel/vijver en verwijdering van het omliggende groen sprake is van verstoring van een vaste rust- en verblijfplaats van een streng beschermde amfibieënsoort.

Tijdens het scheppen in de poel zijn wel individuen aangetroffen van de kleine watersalamander (zie figuur 12) en de bastaardkikker (zie figuur 13). Deze algemene soorten zullen wel verstoring ondervinden bij demping van de poel/vijver en verwijdering van het omliggend groen op de onderzoekslocatie.

Figuur 12 en 13. Kleine watersalamander (vrouw) en Bastaardkikker.

5 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

5.1 Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van soorten als huismus, sperwer, roek, buizerd of havik zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maakt enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maakt ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie).

Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de te slopen bebouwing fungeert als vaste rust- en verblijfplaats voor de huismus. Ook het groen rondom de bebouwing heeft geen functie voor de huismus. Verder zijn binnen het bosgebied tevens geen nesten of sporen aangetroffen van andere broedvogels waarvan het nest jaarrond is beschermd. De voorgenomen plannen hebben geen verstoringseffect op vogelsoorten uit de beschermingscategorie 1 t/m 4. Overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van jaarrond beschermde nesten is dan ook niet aan de orde. Uiteraard dient er met betrekking tot het uitvoeren van de ingrepen wel rekening te worden gehouden met het broedseizoen van algemene vogels waarvan het nest niet jaarrond is beschermd.

5.2 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

De huidige voorgenomen plannen, waarbij het gehele bosperceel wordt gekapt, leidt tot verstoring van een kraamverblijfplaats van de rosse vleermuis. Daarnaast leidt de sloop van de woning ter plaatse van De Bosschen 2 tot verstoring van een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Bij kap van het betreffende bosgebied en sloop van de betreffende woning en is dan ook sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Ten behoeve van de kap en sloop dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, voor het verstoren/vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats van respectievelijk de rosse vleermuis en de gewone dwergvleermuis. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen de functionaliteit van de verblijfplaatsen behouden moeten blijven en schade aan individuen moeten worden voorkomen. De maatregelen dienen ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag te worden vastgelegd in een ecologisch projectplan.

De maatregelen die de betreffende functionaliteit van de verblijfplaatsen moeten behouden en schade aan individuen moeten worden voorkomen zijn globaal in te delen in de volgende twee onderdelen:

1. Het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen aanbieden als opvang van het verlies van de te vernietigen verblijfplaatsen. Voor de rosse vleermuis geldt conform de soortenstandaard dat minimaal 3 jaar voor aanvang van de kap minimaal 40 alternatieve verblijfplaatsen worden aangeboden binnen een straal van 200 meter van de te vernietigen kraamverblijfplaats. In overleg met het bevoegd gezag kan op basis van ecologische gronden van de reeds genoemde voorwaarden mogelijk worden afgeweken. Voor de gewone dwergvleermuis geldt conform de soortenstandaard dat minimaal 3 maanden voor aanvang van de kap minimaal 4 alternatieve verblijfplaatsen worden aangeboden binnen een straal van 200 meter van de te vernietigen zomerverblijfplaats.
2. De kap en sloop dienen te worden uitgevoerd buiten de gevoelige periode van de betreffende vleermuisensoort en verblijfsfunctie. Daarnaast dienen de betreffende boom en de woning op het moment van de kap en de sloop vleermuisvrij te zijn.

Ondanks de lange gewenningsperiode met betrekking tot alternatieve verblijfplaatsen voor de rosse vleermuis kunnen de voorgenomen plannen eventueel wel gefaseerd worden uitgevoerd, zodat niet het gehele plan minimaal 3 jaar moet worden uitgesteld. Wanneer rondom de betreffende zomereik met de kraamverblijfplaats van de rosse vleermuis een bufferzone van minimaal 50 meter in acht wordt genomen, waarin geen werkzaamheden of andere activiteiten mogen plaatsvinden, kunnen buiten deze bufferzone mogelijk al wel werkzaamheden ten behoeve van de voorgenomen plannen worden uitgevoerd. Naast de bufferzone van minimaal 50 meter rondom de kraamverblijfplaats dient gedurende de overbruggingsperiode tevens een groene corridor met een open karakter aanwezig te blijven tussen de bufferzone en het bosgebied van de Poort van Heusden.

5.3 Amfibieën

Streng beschermde soorten

Voor alle beschermde amfibieën opgenomen in tabel 2 of 3 van de Flora en faunawet geldt dat op geen enkel moment, ook niet tijdelijk achteruitgang mag optreden van een voortplantingsplaats en/of van een vaste rust- en verblijfplaats. Hoewel op de onderzoekslocatie zowel geschikt voortplantingshabitat als landhabitat aanwezig is, is op de onderzoekslocatie geen van beide functies voor streng beschermde soorten als kamsalamander (tabel 3) of Alpenwatersalamander (tabel 2) vastgesteld. Overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van streng beschermde amfibieën is dan ook niet aan de orde.

Algemene soorten

Voor de aangetroffen algemene soorten als bastaardkikker en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Flora- en faunawet, waardoor bij verstoring geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

In kader van deze algemene zorgplicht wordt geadviseerd om de aanwezige amfibieën in de poel weg te vangen en over te plaatsen naar een geschikte locatie voordat werkzaamheden rondom de sloot plaatsvinden. Het is echter aan de initiatiefnemer in hoeverre dit maatschappelijk gezien redelijkerwijs noodzakelijk wordt geacht.

6 SAMENVATTING

Econsultancy heeft van Rho adviseurs voor leefruimte opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologische veldonderzoek ten behoeve van bestemmingsplan Groenewoud 3 te Drunen in de gemeente Heusden.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van het bedrijventerrein Groenewoud 3 ter plaatse. Ten behoeve van het beoogde bedrijventerrein, zullen de bomen worden gekapt, de overige beplanting worden verwijderd, de poel/vijver worden gedempt en de bebouwing worden gesloopt. Op basis van het aanvullend veldonderzoek is beoordeeld of bij de uitvoering van geplande werkzaamheden sprake is van overtreding van de Flora- en faunawet.

Met betrekking tot de kap van het bosperceel is er sprake van overtreding van de Flora- en faunawet voor het verstoren van een kraamverblijfplaats van de rosse vleermuis. Daarnaast is er met betrekking tot de sloop van de woning aan De Bosschen 2 sprake van de Flora- en faunawet voor het verstoren van een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Ten behoeve van de kap en de sloop dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, voor het vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen de functionaliteit van de verblijfplaatsen behouden moeten blijven en schade aan individuen moeten worden voorkomen. De maatregelen dienen ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag te worden vastgelegd in een ecologisch projectplan.

Verder kunnen overtredingen ten aanzien van broedvogels in dit geval worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. Verder is te allen tijde de algemene zorgplicht van kracht. Het is echter aan de initiatiefnemer in hoeverre de algemene zorgplicht maatschappelijk gezien redelijkerwijs noodzakelijk wordt geacht.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

